

Pomahaj Boh!

Cíklo 34.
21. augusta.

Lětník 8.
1898.

Szerebske njedželske lopjenka.

Wudawaju ſo kóždu ſobotu w Szmolerjez kuihiežiſchežerni w Budyschinje a ſu tam doſtacž ſa ſchtwórlſetnu pſchedplatu 40 np.

11. njedžela po ſvjatej Trojizn.

Luk. 18, 13.

A tón zloník ſtejo naſdala njechaſche ſwojej wocži k njebjiežam poſběhnyč; ale dyri na ſwoju wutrobu a džesche: Božo, budž mi hréſchnikej hnadny!

Pharisejſka Boža ſlužba pſched Bohom žaneje hódnoſcze nima, dokelž jej najwažniſche pobrachuje, mjenujzy: žadanje a tradanje ſa ſbožom, pokornoſcž a prawa wéra. Schtóž ſam ſebje ſa praweho a jeniežžy ſbózneho džerži, ſ tym Bož byež njemóže. Schtóž ſo ſe ſwojimi ſwonkownymi dobrými ſkutkami wulki czini, ma ſwoju mſdu přjecž. Schtóž je do zyla ſam ſe ſobu ſpoſojom, Bohu najwjazh pſchicinu k njeſpoſkojnosczi dawa. Tajka naduta ſamžna prawdoſcž je we wocžomaj wěczneho ſudnika runa roſtorhanej ſíkni, kotaž, hdnž tež niz jow, we wěcznoſczi ſo wotpoſoži, tak ſo ſo potom zyla nahota a hubjenouſcž poſkaže.

Kak jara hubjena wěz to tola je, ſo pſched Bohom ſe ſwojimi ſaſlužbami khwalicž chzycž! Hdnyž ſy ſo ty najhórſich a najzáloſtiſich ſjawných hréchow, kaž mordařſtwa, paduchſtwa, mandželſtvoſtamanaſja atd. ſo ſdžeržaž, to tola twoja ſaſlužba a twój pocžink njeje, ale twojeho njebjieſkeho Wótza miloſcž a ſmilnoſcž. Schtó wě, kak by ſ tobu bylo, hdnyž by czi Boh ſnadniſche dary, mjenje ſchfita, a niz pobožneju starscheju a dobrých wuczerjow dał. Teho dla ſo na wyšokeho konja hordosče nježny a ſe ſazpicžom na druhich dele njehladaj. Wjele bóle ſ pobožnym patri-

archom Jakubom wuſnaj: „Knježe, ja njeſbym doſtojny wſchitkeje twojeje ſmilnoſcze a ſwěrnoſcze, kotrž mi, twojemu wotrocžlej, ſy wopokaſal. A ſ zloníkom ſo zyle delečach ſtup ſ ponižnym woblicžom: Božo, budž mi hréſchnikej hnadny!

Schtóž chze ſwojemu ſbózniſej pravje ſlužicž, tón dyrbi pſchede wſchém tajku ponižnu zloníku wutrobu wobžedžecž. Teje farisejſki njemějeſche; jeho wutroba běſche ſi jeho pocžinkami a dobrými ſkutkami napjelnjena; wón ſam we njej telko města trjebaſche, ſo ſa Boha nicžo wysche njewosta. S Božeho ſvjateho ſakonja ſebi jeno to won wſa, ſchtóž ſo jemu hodžesche a ſpodobasche; wſchitko druhe na boč ſtoreči. A tak tež ſwoju modlitwu ſapocžnje, w kotrejž jeno ſam ſebje Bohu khwali, ſo dyrbi Boh ſo na tym wježelicž, ſo wón hiſčeze k njemu pſchindže; po prawym jemu to trjeba bylo njeby. Tajki dobrý czlowjek, kajkij wón je, Boha njetrjeba.

Kak zyle hinač je we wutrobje zloníka! Tón mózneho a ſuroweho Boha, kajkij je ſo na Sinai ſjewil, ſnaje, kotrž chze starschich hréchi domapytacž na jich džecžoch hacž do tsecžeho a ſchtwórteho ſtawa. Wón pſchitkaſnju ſnaje, w kotrejž rěka: wón dyrbicze ſvjeczi byež; ja ſy ſwath, Wón hroženje ſnaje: Pøklaty budž, kotrž wſchitke ſlowa tuteho ſakonja njedopjelni, ſo by po nich cziniš. Tak jeho hréch hořſki pſched nim ſteji a jemu praji: ty ſy jebat, wobſchudat, paduch, hanjer Boži, ſhubjeny ſa czas a wěcznoſcž! Zloníka strach a hroſa ſapſchimnjeti; wón chze czekacž, ale hdže?

Duż wón ſebi ſwozi k Bohu kchwatacz a pſched njeho ſtupicž, tola niz hordy a ſamopraty, ale ſtruchly a pokorný. Wón naſdala ſteji a ſe ſwojimaj wocžomaj k ſemi dele hlada. Dow žane jebanſtwo mózne njeje; koho dyrbjal ſjebacž? wſchaſko jeho ničto njewobfedžbuje! Tam w předku pódla teho „ſwiateho“ muža ſtejecž ſebi njeſwaži; we ſwojimaj wocžomaj je wón najhubjenſhi, doſelž ſam ſebje po druhich cžlowjekach njeméri, ale po Božim ſakonje.

Na tym paſ na žane waſchnje doſcz njeje, ſo ſpoſna-jeſch: ja kym hręſchnik, a ty, Božo, ſy ſwiaty a prawy. Tajke ſpoſnacze dale ničo njewuſkutkuje, hacž jeno to, ſo budžemh pſched njewuměrjenu hľubinu dowjedženi, kotrež naſh wot Boha dželi. Teho dla dyrbi naſche ſpoſnacze ſo do proſty w Božu hnadu pſchewobročiež: „Božo, budž mi hręſchnikej hnady!“

Haj, hnada je, kotrež nam moſty twari, kotrež njebeſza a ſemju ſwiezeja. Wona pokutnej hręſchniskej wutrobje kchidla ſpočeži, ſo móže ſo womložena poſběhnycž kaž hodler. Se ſwojej modlitwu ſo tón zlonik k wutrobje teho poda, kif je nepraweho praweho cžini pſches ſaſluzbu ſwojeho ſwérneho ſyna Jeſom Chrysta. Kaf ſu ſo Boži ſwjecži jandželjo na tym hręſchniku wjeſzelili, kif je poſkutu cžimil; kaf je ſo dobrý ſwérny paſtýr ſradował na tej wowežiežy, kotrež běſche ſablužena a je na prawy pucž pſchiſhla. — Teho dla tež twoja wutroba budž poſkutna, ponížna, wérjaza, ſo by ſo tež tebi hnada doſtała, ta hnada, wo kotrež rěka:

To je ta wulka wěczna hnada,
Kif k wumyſlenju nihdh njej,
To je ta ſmilnoſez a ta rada,
Kif woła k temu hręſchnikej,
A hręſchnika tež lubuje,
Njech pſchińdze abo njepſchińdze!

M. S.

Spěwaj a dželaj.

I. Spěwaj.

(Poſracžowanje.)

Bóh je wasch Wócež w njebjeſach je Jeſuſ prajiſ a chy-ſche ſ tym k wutrobje wjeſez, ſo je wón Wótz kražnoſež a majeſtoſcze. Drje naſch Wótz, ale niz naſhemu ſeimkemu nanej runy, kaž to tež to mieno Wótz woſnamjenja, kotrež ſo jenož ſa Boha teho Wótza trjeba, ale wylše njeho, kaž wjèle wylſhſte ſu nje-veſza hacž ſemja. Pſched nim ſu wſchitzu cžlowjelojo džecži, tež w myſli wotwiſnoſež, njemož a hacžrunje ſu ſchecždžezat, ſydomdžezacž lét ſtari, hacžrunje maja najbohatsche naſhonjenje živjenja a hacžrunje ſu ſo we wjèle ſnutſkownych a ſwonkownych běženjach kražnie wopokaſali. Pſchetož ſchto chze tež najwylſhſcha cžlowiſka ſtaroba rěkaž porňo wěcznoſeži Božej, najwylſhſcha cžlowiſka wědomoſež porňo Božej mudroſeži, najwylſhſcha cžlowiſka wědomoſež porňo wſchewodomoſeži, najkražniſche wopokaſanje pocžinkow porňo temu ſwiatemu. A kaf lóhko móže jenicžka njewobhladniwoſež tež w najlepſich lětach k rowej pſchinjeſež, kaf lóhko móže ſmužithy runje pſches male ſpýtowanje padnycž, kaf býrſu najmudriſhi wupueža njewidži a na lute húdanežka pſchińdze? „Schtož wěmy, je njezyle a ſchtož wěſhežimy, je njezyle“ rěka 1. Kor. na 13. ſtawje, ſamo we darach ſwiateho ducha w cžlowjeku; „a wolu ja derje mam, ale dokonjecž to dobre, to ja njenamakan,“ wuſnajuje ſdychuju ſam Pawoł a je tehodla kaž džecžo proſyl wo roſhwélenje a móz k nježenju a wojowanju, k činjenju a ſo wostajenju.

Bóh je wasch Wócež w njebjeſach, je Jeſuſ prajiſ. Duſha, njeſabudž to! Pſchetož jeno, hdž ſy to wěch a wopomniſh a ſo teho džeržiſh, móžech ty ſ dowěrjenjom w najwjetſhich nuſach prožycž, kotrež ſu w nuſu ſwědomja a ſmjerče. To ſo lóhko praji a woſebnje klinči, ſchtož ja něhdh w njekſhesčijanſkim piſmje cžitach: „Cžlowjek ſebi ſam ſwoje hręchi wodawa, duž

ſu tež wodate.“ Ale woprawdze tola žane ſwědomje k měrej njepſchińdze. A ſrudniſcheho býeža njeje hacž to, ſo cžlowjek pſchi ſacžuwanju ſwojeje njedostojnoſež a pſchi wěſtym pſchewoděczenju „th kif hifcheze daloko wot wotthknejeneho kónza, runjež jich to wjèle njewě a wſchitzu tebje kchwala“ njewě, ſ wotkal moſla pomoz a ſměrowanje pſchińcž, ſo teho njeſnaje, kif je luboſež a hnada, kif wěru ſo Božeho wodacža hręchow nima. Pomyſl ſebi na Lutheru w klóſchtrje w Erfurcie, na jeho ſdychowanje a ſamo-čwilowanje, na jeho wojowanje a běženje, doniž jemu evangelske poſnacze njeſefthadža we Bohu Wótu, kotrež poſkutnu wěru ſa prawdoſež wobhladuje a pſchizpiwa.

Bóh je wasch Wócež w njebjeſach. Wažne poruczenje modlenja leži hifcheze w tym ſlowje teho knjeſa, mjenujzy poſkanje na najſdobniſchu modlitwu, na dobroproſchenje. Pſchetož to „Wócež“ dopomni na staroſež, prězu a luboſež, na ſaſtaranje druhich, zykleje ſwójby, a to „Wasch Wócež w njebjeſach“ na wulku ſwójbu, kotrejež ſtawy my ſu kif ma prawo tež na naſche dželbracze a ſaſtaranje. A byl-li ty zyly woſhamocžem w živjenju a tak khudý, ſo njeſamohl ja twojich bratrow a ſotry ničo cžiniež; abo njeſhadža-li cži, kotrežm chzeſch twoje dželbracze a ſaſtaranje pſchewobročiž, k twojej wulkej ſrudobje ničo wot teho wjedžecž, jene tola ſamýeſch, ty móžech ſa nich prožycž. Tu móz tebi twój ſbóžnik da a ničto ju tebi wſacž njemóže, hdž ſo jeje ſam njewſdajch. O nječiū to; w tym leži wulke žohnowanje ſa twojich bližiſchich a ja tebje. „Modlitwy mojego nana nje woſdawaju kaž horu,“ ſawola ſu ſyn pobožneho Spenera, kotrež njeběſche na wſchitke napomianja ſwojeho nana ſedžbował a běſche do hubjenſtwa pſchiſhōl; a tele dobroproſchenja ſu jeho wukhowale. Na to praſchenje: „Schto cžinicheze Wy, hdž běſhcze w nuſu a cžehnoſeži?“ woſmolwi abežyňſki miſionar Gubat: „Ja cžekných na ſamotne měſino a dach wſchitkim tym ludžom, kotrežk bliže ſnajach, nimo mojego ducha cžahnyč, ſebi na jich po-triebnoſež a ſrudobu myſlach a ſa nich proſchach — a předy hacž běch ke kónzej, běſche to myſlenje na zuſu nuſu moju nuſu dobyczeržy pſchewinyl, kaž ſlonečko mhlu ſačeri.“

Bóh je ſtvoricžel a ſdžerzeř njebeſow a ſemje, tak rěka druba wulka, k modlenju poſkylniąza wüčba Jeſuſowa we Boži. Husto je wón wo ſaloženju ſweta rěcaž a we wažnej hodžinje Boha jako teho knjeſa njebjeſow a ſemje kchwaliſ. A tónle ſtvoricžel ſemje je tež tak daloko jejuy knjeſ, kaž na njej knježi a w njej ſkutkuje. Pſchetož wón da ſo deſchězitej hicž a ſlonečku ſo ſwěcziež, wón ſežiwi ptacžki pod njebjeſami, wobleka ſiliſe na polu, ſtara ſo ſa cžlomjelow ſa jich zyrobu a woblečenje; bjes njeho ani wróbl i třechi njepadniſe. „Mój Wótz hacž nětk do teho cžaſha džela“, t. r. po ſwižowanju: Bóh džela tež na ſabbacze, pſchezo, bjes pſcheſtačza k ſvoju cžlowjeſtwa we ſtvrbiſe a pſches ſtvrbiſu.

Tak je wón prajiſ. A ſu ſnanou tele ſlowa w jeho rěze jako jebanje namakane, dopokaſane? Wěžo, ſpytało je ſo hido husto, a to wot tajſich, kif ſo wožebiteje mudroſež kchwala a wudawaja, ſo maja wědomoſež na ſwojim boku. Pſches to ſo hido někotry ſjebacž a wo ſwječazu a woſbožazu wěru ſwojeho džecžatſtwa pſchuijſež da. Wón njewjedžeſche, ſo niz wědomoſež, ale jenož njewéra, kotrež wědomoſež njewužitnje wuživa, býče Bože přeje; wón ſebi nježadaſche, ſo bychu jemu jeho ſawjednižy do-ſpokaſali, ſo žaduň Bóh njeje. A wylše teho wěroňež wužiby dopokaſuje ſo pſches to, ſchtož je dokonjal a dokonja. Tole wuprajenje najmôžniſcheho italſkeho pěžnjerja wſmi ſa měru a wuměr i nim ſkutkowanja wěry k Bohu a njewěry w historiji a w naſchim cžaſhu — a ty njebudžeſch wjazy dwělowacž, na kotrežm boku je wěroňež.

Bóh je ſtvoricžel a ſdžerzeř ſweta. Njeje to tež evan-gelij, wjeſzela powjeſež ſa modlerja. Nětko móže ſtroſhtrje temu knjeſej ſwoje pucže poručiſe, kif dobre pucže wſchudže a pomoz wudželi, tež hdžež cžlowiſke wóčko wupueža njewidži a hdžež je móz ſe ſwójimi ſredkami te kónzej; nětko móže wón ſ dowěrjeniom pſchi ſhoroložu pſchecžela a ſam pſchi ſwójim ſhoroložu ſdychowacž: „Wumóž naſh wot teho ſchó“ a ſo Božej ſwědomje pomozn nadžecž; nětko ſu žnjowe modlitwy ratarja a wožadu niz jenož ſtare pobožne waſchnje, ale ſ hľubokoſež týſhnych wutrobow wukhadejo ſo wone k temu ſběhaja, kif ſlonečne wjedro a deſchězit dawa w ſowjim cžaſhu; nětko dobroproſchenje ſa ſpróznych a wob-čežených jenož ſlužba luboſež njeje, ale ſkut wěry. W tej wěrje, ſo je Bóh tón knjeſ, kif je njebježa a ſemju a morjo

szinił, njeje jenož prěnja křeččijanšta wožada w prěnim psche-
szčhanju, kotrež ju potrjedi, niz jenož wo radojež wěry prožyla,
ale tež wo to, jo by wón ſwoju ruku wupſchestrēl a psches mјeno
Jeſužowe wuſtrowil a džiwy činił. Tule wěru ſebi tón Knjes
woz ſwojich wučowníkow žadaſche, jako jim porueži, w czeſkim
čažu pscheſzčhanja a naſtroženi psches ſuamjenja ſudneho dnia
wo pschitroženje tych žaložnych čažow prožyč. W tej wěrje
proſchelche Luther pschi czeſkim khoroložu ſwojeho pscheſzela a
pomožnika Melanchthona tak mutnje a ſwojeho dobyčza wěſty, ſo
mōžeſche po ſwojej modlitivoje temu na ſmjerež khoremu ſa wěſte
prajicž: „Wy njebudžecže tule ſmjerež wumrjecž.“ Tale wěra
ſnaje jenož jene, „Zeli móžno“, to ſame, kotrež Jeſus w ſahrodze
Gethſemane ſwojej trojaki proſtvoje předny ſtaji a kotrež niz
Božej ſamóžnoſći, ale jeho mudroſci placzefche. Pschetož runje
dokelž je to křeččijanſta wěra a ſo tehođla ſ dobov „k Wb̄tež“
a „ke Knjeſej“ woła, w nim ta wěſtoſć leži: Wſchelomóz Boža
ſo jenož psches jeho luboſć wobmijesuje a jeho wuſklyſchenje
modlitwy njerovſhudža wulfosć pomožy, ale derjehicže a ſvoje
wobčeženeho a wſchitkých hromadže.

(Poſrakžowanje.)

Wſchelafe ſ bliſka a ſ daloka.

— Saúdzeniu njedželu mějeſche ſo ſeúdzenje ſaſtupjerow
wſchitkých herbſtich towařtſtvo w Radworju, ſo bych u wo namječe
na lětūchim ſjědže w Nježwacžidle ſtajenym, ſo bych u ſo herbſtke
towařtſtwa do ſhromadneho ſwjaſka ſjednočile, dale wurađeli.
S radoſcu ſklyſchachmy, tak wſchitzu horſtwje temu ſdobnemu
wotmyſhlenju pschihložowachu. Wufſtawki, wo kotrežkž knjes Bart
jako pschedbz̄da pschihotowazeho wubjerka načiſk ežitaſche, maja ſo
woz komiſhi, k temu wuſwoleneje, dowuradžecž a potom ſo jenot-
liwym towařtſtwa pſchipóſčelu, ſo bych u ſwoje pschihložowanje
wuprajiſe. Duž nadžiomneje wjazy doſho njetraje, ſo tón wažny
ſwjaſk, kotrež ma ſwobodny byč, do ſiwojenja ſtupi. Radawf je
wulfi a czežki, to ſebi prajimy, ale pschi dobrej woli a ſwérneſej
wótežinskej luboſeži ſo dobre wotmyſhlenje poradži. Šwjaſk herbſt-
ich towařtſtow směje wulfe ſohnowanje ſa naſch herbſtli lud.

— 10. njedželu po ſwiatej Trojizi ſwječeſche mižioniske
towařtſtvo herbſtkeje hlowneje duchowneje konferenzy w Kotečzanſkim
Božim domje, kotrež bě na najrjeſiſho wupſchenny, wožebje wokoło
woſtarja, ſwój lětūchim ſwiedžen. Němſke ſemſchenje ſapocža ſo
popoldnu w dwěmaj hodžinomaj. Mlodžina ſwiedženſkeje wožady,
wodžena wot knjeſa fararja Garbarja ſ knjeſom kollatorom
Wilhelmi nad Kotezami, pschewodži w pschijnym čažu ſwiedžen-
ſkeju předarjom, knjeſa tajneho zyrtwinſkeho radžicžela Kellera a
knjeſa fararja Rádu ſ Budýſhina, do ſ ſemſcherjemi ſ bliſka a
ſ daloka napjelnjeneho Božeho doma. Němſki ſwiedženſki předař
knjes tajny radžicžel Keller, ſnatu po zylej Lüžižy jako duchapolny
předař, běſche ſebi ſa text knjeſowu pschiftolſkých
ſtuklow 13, 47 woſwolil: „Ja ſzym cze pohanam ſa ſwětloſc
poſtajil, ſo by ty to ſbožo byl hacž do kónza teje ſemje —“
mižionſkej wožadže pschivoſlajo: Knjeſowa pschiftaſnja budž
nam dženža nowe napominanje k ſtukej mižionſtwa!
1. Naſche mižionſke pouwołanie: „Ja ſzym cze pohanam ſa
ſwětloſc poſtajil.“ 2. Naſche mižionſki dar: „So by ty to ſbožo
byl.“ 3. Naſche mižionſke ſlubjenje: „Hacž do kónza teje ſemje.“

— W 4. hodž. ſo herbſtka Boža ſlužba ſapocža. Prědowanje
mějeſche knjes farar Ráda, ſo ſložujo na ſeženje ſwji. Lukascha
10, 2: „Žně ſu wulfe, ale dželacžerjow je mało; proſcheče teho
Knjeſa tych ſnjow, ſo by wón dželacžerjow poſzlaſt do ſwojich
ſnjow —“, a mižionſku wožadu napominajo: „Proſcheče teho
Knjeſa tych ſnjow, ſo by wón dželacžerjow poſzlaſt do
ſwojich ſnjow! 1. Žnjowe polo je tak psches měri wulfe.
2. Žnjowych dželacžerjow je tola tak mało. 3. Tón Knjes
tých ſnjow je pak wſchelomózny. To běſche woprawdze hnujaſe,
hluboko ſažute a teho dla pschewedežaze, natwarjaze předowanje.
Woltarnu Božu ſlužbu mějeſchtaj a woſtaraschtaj na prěnim
ſemſchenju knjeſej fararzej Meróſak-Hrodžiſhežanſki a Marežka-
Woſborčanſki, a na herbſtmi knjes farar lic. theol. Renéž-
Ketlicžanſki a knjes duchowny Voigt-Lüpjanſki. Na woſojim
ſemſchenju wuſpewachu tež ſchulſke džecži pod wodženjom knjeſa
kantora Gräfu pschihodnu ariju. Kollektka wunjeſe 160 hr. 50 np.
Bož daj ſo by tutón kražne poradženy ſwiedžen ſ bohatym
ſohnowanjom byl ſa naſchu ſubu wožadu a ſa wſchitkých pschi-
tomnych. Šswiedženſkim ſarjadowarjam ſo ſa wſchu jich wulku

prózu wutrobiu džak wupraji. — Se ſarowanjom na to ſpominam, ſo běſche to prěni herbſti ſwiedžen, pschi kotrež naſch njeſapomnith duchowny wóz, njebo D. Žmich, najžwěrniſki wodžer naſchich herbſtich mižionſkich ſwiedženjow, njebe. Tón Knjes tych ſnjow je jeho ſhromadžil do wěčnych njebeſtich bróžnijow. —

— Kražne ſnjowe wjedro je nam Bož tón Knjes w tuthm lěcze woſradžil. Katarjo móža ſwoje ſně ſ lóhkej prózu domoſt khowacž a ſita ſu rjane. Duž ſaměſce naſchi ratarjo w tym lěcze pschicžinu nimaja, ſo bych ſkoržili. Lubi ſſerbia! my pač waž ſ nowa prožymy, ſo byſcheče ſo, hdny je wam Boža ſchežedra ruka tajki rjany wuſosch ſchihotowala, ſo na to dopomnili, ſo ſeže ſſerbia a jako ſwěrni ſſerbia naſch norodny ſtuk, twar naſchego Mačziežneho domu podpjerali. Wopruježe woſ wuſosch ſtajných ſnjow ſcherpatku ſa naſch Mačziežny dom. Naſch narodny ſtuk ſažluži ſebi, ſo by wot waſchich ſnjow tež ſwoje ſně měl.

— Nětko w horzym čažu móž ſo dobyr ſrček woſklybženja poruežicž. Malij ſebi ſchku poſlui ſčerſteweje wody a tyk ſu ruzh hacž do ſukli do wody. Sa někotre woſomilnenja budžeskich ſacžuež, kaf zyle cželo wočerſtvi. Tež paža lacžnoſć ſo pschi naſožowanju tehole ſrčka ſhubi.

— Britiſke a wukrajne bibliſke towařtſtvo je psched ſrčkem ſwój 94. lětny ſwiedžen ſwječilo. Towařtſtvo je w ſaúdzenym lěcze 4,387,000 exemplarow roſſchérilo. To je liežba, kotrež ſo hacž dotal hiſcheče dozpiila njeje. Woſ ſwojeho ſaſoženja w lěcze 1804 je towařtſtvo psches 155 $\frac{1}{2}$ millionow wjazy hacž 340 rěčach roſdželiſlo. Wuſosch ſtuk ſe 4 $\frac{1}{2}$ miliona hriwnow. Wožebje ſajimale je pschedawanje biblijow w Ruskej: 550,000 exemplarow we wjazy hacž 50 rěčach; w Indiſkej pschi hložneſi my a mörje nimale 500,000; w Chineſkej 570 exemplarow. Žendželſkej kralowni buchu k ſchěſzdežacžlennemu kralowanſkemu jubilejnej biblije w tych 196 rěčach pschedepodate, w kotrežkž ſu ſo w čažu jejneho kralowanja biblije w novych pschelozkach wudale.

— Hdny mam my tež ſa naſ ſwoje bibliſke towařtſtvo, kotrež w naſchim wóznym kraju ſo ſa roſſchérjenje ſwiateho piſhma ſtara, ſo tola wutrobiu ſwježeliny, ſo bibliſke towařtſtvo wožebje we wukraju ſ tajkim ſohnowanju ſtukluje.

— My ſym w ſwojim čažu we tym piſali, ſo běſche ſo wěſty Andree w powětronje na pužowanje podal, ſo by hacž k poſlóznomu polej ſležal a tam ſrajinu pschedepatal. Woſ njeho njeje ničo wjazy ſklyſhecz bylo a naſſterje je pschi ſwojim ſwazliwym pschedewſacžu kónz wſal. Expedižia je ſo naſtaſila, ſo by ſa nim ſkledžila, ale hacž dotal žaneho ſlěda namakała njeje. Tež ſužo tam bydlazy nježu powjeſče dacž mohli. Hdny ſo tale expediziſa tež domoſt wrózgi Andreja njenamakawſki je bies dwěla, ſo je ſwoju ſwazliwost ſe ſmjerežu ſaplačžil.

Na wuhladnej wěži.

„Džimy hnydom ſažo dele“ praji ſhy ſe ſwjojim ſtarſchimaj. „Byle wjeſele je mi ſtažene. Ja ſym ſo na to wjeſelil wamaj jow horjekach daloku ſupu poſkacž móz a nětko je wſchitko nimo. Tón dolhi puež ſym pěſhi ſchlí, na wužoku wěžu horje ſtupali, delkach ſapocža ſo mihiſeč a nětko ſo ſylnje deſchězik dže. ſſo ſda, kaž by wjedro čzakalo, hacž budžem ſu horjekach. To je tola, kaž by nam klubu bylo. A wichor pschihodže ſ deſchězom, kaž by naſ ſ wěže dele ſchwifnycž chyžl. To mōžech lědy woči wěžinie. Ja ſo ſa tajki wuhlad džakuju!“

„Haj, to dyrbjal ty cžiniž!“ praji nan. „Wuhlad je kražny ſpody pschedeſchěznika, kotrež dyrbíſh ſ možu džeržecž. To budže kražny deſchěz. Kelfo kročel daloko widžiſh? Wſchitko leži w deſchěziku.“

„Ty na pravym blaſku nježby,“ džesche nau. S mojeho ſtejnſchězja je wuhlad poſběhowazy a rjany. O kaf derje tón deſchězik polam cžini! Kaf dolho ſu po tymle woſchewjenju jechliwe! Kaf rjane ſu nětko w tymle mrđenym woſlečjenju! Luty woſchewjazy ſwět koło woſko naſ. My to woſladam, po cžim je ſebi ratař dawno žadał a ja cžož ſo nětko Bohu džakuje. Džakuju! ſo jemu tež tudy na horje! Džimy ſ džakom ſažo dele a ſ džakom w deſchěziku domoj!“

Spěw młodej u swěrowaneju.

Wona.

Hdžekuli pónidžesch, tam pónidu nětk ſobu,
Kvódzicžku krocžel cže pſchewodžecž chzu,
Sbože a njeſbože dželicž chzu i tobu,
Wjeſeſe hodžink, ſrudobu wſchu.
S wołtarnym „haj“ ſym ſo ſwječzila czi
A ničo mje wok tebje njewotdželi.

Wón.

Hdžekuli wostanjesch, ſtatoſ ſwój ſtaju,
Zaneho druhého njepytajzy,
Wot prěnjeje krocžalki i mandželſtu naju
Ssym jenicžy twój ja a moja ſy ty.
Haj rjeñſcheho raja wſchaf ujenamakam,
Hacž wſchudže pſchi tebi, pſchi tebi jón mam.

Wona.

Twój lud je mój lud, a wózvojo naju
Ssu Sſerbj, a Sſerborčka ſwérna chzu býcž,
Chzu Serbowſtwo hajecž we narodnym kraju,
Haj i tobu chzu pěſtonicž maczeinu rčež.
Drje džecžo ſym ſlabe a njeſamózne,
Wém paſ, ſo kryjefch a podpjerach mje.

Wón.

Twój Bóh je mój Bóh, duž chzyla ty wodžicž
O pobožna duſcha, mje i pobožnoſćam,
So po jeho pucžach ja i tobu mohł khodžicž
Ach radj, haj radj ſo wodžicž czi dam.
A dyrbjal-li druhdy ſo roshoricž to,
Dha modl ſo ſa mje, ſo ſměruju ſo.

Wona.

Twoje mam ſbože ja ſa ſbože ſwoje,
A ſhto mohla wjazy ſej požadacž hdý?
Tebi je ſwječene živjenje moje,
A moje ſy živjenje jenicžy ty.
Sa tebje do wody, do wohnja du
A jako twój jandžel cže ſchitowacž chzu.

Wón.

Twoje je horjo, hraj, horjo tež moje,
Twój ſym w ſrudnych a wjeſelnych dnjach,
Sa tebje wopruju živjenje ſwoje,
Tebi ždyn i čeſtom a duſchu ſo dach.
Čeſchni-li staroſć czi wutrobicžku,
Wuſkorž ju mi, ſo ji poſožam ju.

Wona.

Twój row je mój row, hdžez ſhowaju tebje,
Nehdy tam i wěčnemu wotpožinku,
Tam tež njech ſa mnje ſo komorka hrjebje
Hdyž i ſwojemu měrej ja ſa tobu du.
Haj jenož pſchi tebi chzu cziſche ja ſpacž,
Do twojego rowa ſo poſrjebacž dacž.

Wón.

Twój ſbóžnik, mój ſbóžnik ſaſ wubudži naju
S prócha a popjela ſachodneho,
A ſaſo ſmój ſwojej w njebjeſkim raju,
Hdžez ſbóžniſcho budžemoj lubowacž ſo.
Ssmierž na wěčnje dželicž tych njeſamóže,
Kotrychž ſam luby Bóh ſwěrował je.

Wobaj.

Wuſklyſch, Wótež, dželci twojej,
Hdyž ſo i tebi wołataj!
Knieže Jeſu, ruž ſwojej
Zenje namaj njeſamkaj!
Duch ſwiaty, troſtjarjo,
Njeſpotajuj namaj ſo!

pſched nami w tajſim blyſčežu leži, kaž býchu njefkonežne daloke hona kceče ſe ſwojimi najrjenſchimi, cziſče ſowymi róžemi, kotrež hacž dotal na ſemi widžili njejſu; a zunje ſchumjenje žolmow ſu kaž cziſče nowe naletne khérliſche, kaž býchu ptacžki i dotal njefnateho, rjeñſcheho kraja pſchichle. Za bých njewiedžał, ſo ſym hdý njeſchtu rjeñſcheho pſched wocžomaj a pſched duſchi mél, jako takle wobhwtlene morjo ſe ſybolazym ſyntkami žolmow. A woſebje hnuje ta myſl, kajka hľubina je ſpody teho rjanego wodoweho ſahona.“

„Ta njeſchtu rjeñſche wém“, ſpomni tón druhi. „Ta ſym hiſcheze njeſchtu luboſniſche pſched mocžomaj a pſched duſchi mél. Te rynki, kotrež to wohladach, ſybolachu ſo wjèle jaſniſcho, hacž jow te rynki žolmow. To býchu te rynki ſe ſezenja ſw. Žana, i poſledních rčežow ſymesowych. Te rčež ſu njeſchtu njebjeſke. Jeſukova wutroba býſte pola teho Wózta w njebjeſach, jako wón te ſlowa rčežeshe. Tažnoſež ſi njebjeſ je ſobu pſchichla a w nich wotpočuje. Jandželske khérliſche nnts klineža a ſobu klineža, hdýž my je cziſtam; teho dla nam tak krafzne klineži. Hľubokojež luboſeže Božaje a Jeſuža Khryſtuſzowej ſpody nich leži; teho dla je hľuboko dojež ſapſhimyjež a dopoſnacž njemóžes.

Alicž i wótežinje.

We wſchelakich ſtronach naſcheho wótzneho kraja je waſchnje, ſemrjetemu domjazh kluež ſobu do kaſcheža dacž. To dyrbí ſemrjetemu prajiež: Ty módjeſch kóždny czaſ, hdýž ſo tebi ſpodoſa, ſo ſaſo i nam wróčiež, naſch dom tebi wotewrjeny ſteji a ty ſy nam witany.

A i tym ſobudawanjom kluež je hiſcheze pobožne žadanje ſawoſtajenych ſjednoſzene, woni mjenujy myſla: Tak kaž my tebi nětko kluež i twojemu ſenjemu domej pſchepodamy, tak njech tebi twój ſbóžnik kluež i njebjeſkemu kraleſtwu, i twojemu njebjeſkemu wótznemu domej poda, hdýž wo ſaſtup prožyſch.

To je rjane waſchnje ſe „ſtareho dobreho czaſa“. Wutroby ſawoſtajenych ſo pſches tajſe waſchnje na njebjeſa poſauja a dopomijenje je jim na jich kónz a na wěčnoſež.

Tajke napominanje je w naſchim czaſu a pſchi nětežiſchim ſmyſlenju ſwóta wulžy wažne a rjane waſchnje je drje hódne, ſo by w naſchim ludu ſdžeržane wostało, hdýž je tež ſe ſtareho czaſa. Haj mi chze ſo huſto ſdač, ſo „dobry ſtarý czaſ“, hdýž ſo tole pomjenowanje wužměſhuje, we wſchelakich kruhach tola wjazn žohnowanja w ſebi khwáſche hacž nětežiſchi, woſebje ſa Božje kraleſtw.

Sa wopilzowe žony.

Frieſiſka burowka czežki kſchijž na ſwojim mužu noſchesche, kiž býſche ſo jara do pieža dał; wona jeho proſchesche a Boha proſchesche, ale ſleho ſlowa jemu ženje njepraſi. Nedyn dženj mějeſche wón na druhe ranje w 2 hodž. wojeſke wěžy wjescž, ale w 11 hodž. hiſcheze w korežmje ſjednoſzene. Wona ſo ſhraba — w modlitwie, džesche do korežm, hdžez býſche ſi dobom wot džiweje woſaňy wobdata. Ju njehachu předy pufczejicž, doniž njebjeſche jim ſe ſwójim rjanim hložom khérliſch wuſpewala. Podarmo wona proſchesche, ſo býchu ju na pokoj wostajili. Duž wona krocžel naſad ſtupi a ſaſpewa: „Jeſuž, moja nadžija a moj ſbóžnik, tón je živý.“ Poſběhnjene ſchleñzy ſo pomału ſtajichu a jako býſche žona doſpewala, jejny muž ſi njej domoj džesche. Wón mějeſche žahadlo we wutrobie. Zako Bóh na druhe ranje tak wodžesche, ſo býſche pſchewodžer wosa pobožny dragunař, kiž býſche ſobustaw towarſtwa pſchecžiwo wopilſtu, wón i poſnacžu džondže, tež i temu towarſtwu pſchistupi a doſlo ujetrajeſche a wón býſche ſczerpliwej a luboſcziwej žonje zyle dobyth. Mužojo, kiž ſlowu njewérja, dyrbja pſches ſadžerženje tych žonow býſ ſlowa dobycži býcz. 1. Pětr. 3, 1.

Njeſchtu i roſpominanju.

Wſchědnje a ſe ſtukom naſožicž nabožinu, kotrež maſch, je najlepſchi křeſt i roſczenju w Božej hnadže.

* * *

Kſchijž na Golgatha tebje njemóže wot ſleho wumóž, hdýž ſo wón tež w tebi njepoſtaji.

* * *

Kaž nôž ſo ſi bružom naſótſi, tak wéra ſo pſches kſchijž polepſchi.

Hiſcheze rjeñſch.

Dvaj pſchecželaj pſchi wužokim brjohu morja ſedjeſtaj. Tón jedyn ſapocža: „To hlaſach kaž do kuſtaſkeho kraja. Morjo